

διάλογοι

Για την παιδεία

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΙΑΦΑΚΑΣ

Η κρίση στην παιδεία, που καλύπτει πλέον όλες τις βαθμίδες της, συνιστά ένα μείζον κοινωνικό και πολιτικό θέμα. Καταδεικνύει τα δομικά προβλήματα που υπάρχουν στην καρδιά της αναπτυξιακής διαδικασίας και τα αδιέξοδα που συσσωρεύονται και αφορούν το μέλλον της ίδιας της κοινωνίας μας.

Η υποχρηματοδότηση της παιδείας, η έλλειψη μιας ουσιαστικής μεταρρυθμιστικής πολιτικής, η απαξίωση των σπουδών, διαμορφώνουν ένα ζοφερό πλαίσιο που πλήττει κυρίως τα ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα και υπονομεύει το δικαίωμα στη μόρφωση.

Τρία κορυφαία στελέχη των κομμάτων παρεμβαίνουν με άρθρα τους στους «Διαλόγους», επισημαίνοντας τα κομβικά σημεία του προβλήματος.

* Ο Κωστής Χατζηδάκης της Ν.Δ. χαρακτηρίζει διαρθρωτικό το πρόβλημα της παιδείας και θεωρεί ότι η μεταρρύθμισή της πρέπει θα εκληφθεί ως εθνική πρόκληση, ενώ κατηγορεί την αντιπολίτευση ότι εκτιμά πως με έναν «ξεσηκωμό» θα στρέψει την κοινή γνώμη εναντίον της κυβέρνησης.

* Η Μιλένα Αποστολάκη από το ΠΑΣΟΚ σημειώνει ότι οι κοινωνικές συμμαχίες και προσπάθειες για μεταρρύθμιση υπονομεύτηκαν από την κυβέρνηση, η οποία προχωρεί στην απαξίωση της δημόσιας εκπαίδευσης με αυταρχικές μεθόδους.

* Ο Δημήτρης Παπαδημούλης του ΣΥΝ επισημαίνει ότι η κυβέρνηση μετατρέπει τη δημόσια εκπαίδευση σε κεντρικό πεδίο αντιπαράθεσης για την υλοποίηση του πολιτικού της σχεδιασμού.

Υποσχέσεις που αθετήθηκαν

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗ*

Το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων στην Ελλάδα μαστίζεται εδώ και χρόνια από μια προϊούσα κρίση και απαξίωση, που αντανακλάται τελικά ευθέως και στην στάθμη των σπουδών και την «αξία» των πτυχίων.

Η κυβερνητική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας ενώ επικαλείται την ανάγκη «μεταρρύθμισης» το μόνο που επιτυγχάνει είναι να οξύνει αυτή την κρίση, μετατρέποντας τη δημόσια εκπαίδευση στον μεγάλο ασθενή και σε κεντρικό πεδίο αντιπαράθεσης για την υλοποίηση του πολιτικού της σχεδιασμού.

* Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα με τη σειρά. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει αθετήσει προκλητικά όλες τις προεκλογικές της δεσμεύσεις. Συγκεκριμένα:

**Αντί για σταδιακή άνοδο της χρηματοδότησης της δημόσιας εκπαίδευσης στο 5% μέσα στην τετραετία, προωθεί την σταδιακή μείωση. Το σχετικό ποσοστό από 3,5% του ΑΕΠ το 2004, φθάνει για το 2007 στο 3,1% και με την επικείμενη αναθεώρηση του ΑΕΠ πέφτει στο 2,44% την ώρα που ο μέσος ευρωπαϊκός όρος είναι στο 5,5%. Ασφαλώς, η μεταρρύθμιση δεν απαιτεί μόνο περισσότερα χρήματα. Θέλει κι άλλα. Καμιά, όμως, μεταρρύθμιση, με όποιο περιεχόμενο, δεν μπορεί να πετύχει με ψίχουλα από τον προϋπολογισμό.

* Αντί για αναβάθμιση του ρόλου και των αποδοχών των εκπαιδευτικών, έστω με αργότερους ρυθμούς απ' ό,τι υποσχέθηκε προεκλογικά, τους διατηρεί στον ρόλο του παρία, ουραγούς στο πλαίσιο της Ε.Ε. και ταυτόχρονα επιδιώκει να τους υποβαθμίσει μέσα στην ελληνική κοινωνία ως «υπερβολικούς», «ανεύθυνους», ενεργοποιώντας συντηρητικά αντανακλαστικά.

* Αντί για επιτάχυνση στην εισαγωγή της καινοτομίας, της πληροφορικής, της έρευνας και των σύγχρονων μεθόδων στη δημόσια εκπαίδευση με την αξιοποίηση και των κοινοτικών κονδυλίων, έχουμε στασιμότητα και καθυστερήσεις που θα οδηγήσουν και στην απώλεια σημαντικών κοινοτικών κονδυλίων.

* Αντί για ενίσχυση της αυτονομίας, της αποκέντρωσης και του ρόλου των ίδιων των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του εθνικού σχεδιασμού όπως ισχύει σε ολόκληρη την Ευρώπη, εδώ έχουμε ένα κρεσέντο συγκεντρωτισμού του υπουργείου Παιδείας. Η κυβέρνηση, δυστυχώς, προτιμά να κυβερνά μέσω

εγκυκλίων και να συζητά για το περιεχόμενο των σχολικών βιβλίων με τον Αρχιεπίσκοπο και όχι με τους εκπαιδευτικούς.

* Την ίδια ώρα και ως αποτέλεσμα των παραπάνω έχουμε μια διαρκή διόγκωση των ιδιωτικών δαπανών για την εκπαίδευση, πρωτοφανή για τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Η ελληνική οικογένεια, έχει δεν έχει, στραγγίζει το απόθεμά της για να καλύψει τα ελλείμματα, που προκαλεί η υποβάθμιση του δημοσίου σχολείου. Αυτή, όμως, η εξέλιξη ενισχύει τα κοινωνικά φίλτρα και τους αποκλεισμούς, καθιστώντας την κοινωνική διαστρωμάτωση της δημόσιας εκπαίδευσης, ολοένα και πιο ταξική.

* Σαν να μην έφθαναν όλα τα παραπάνω, η κυβέρνηση υλοποιεί αυτή την πολιτική με την πιο αλαζονική και αυταρχική διαχείριση.

Το αυτοκρατορικό στίλ Γιαννάκου με τους εμπρηστικούς χαρακτηρισμούς αποτελεί ένα πρόσθετο παράγοντα όξυνσης της κρίσης, που ανατινάζει όλες τις δυνατές γέφυρες εκτόνωσης και διαλόγου. Το θέμα αφορά σε όλη την κυβέρνηση, καθώς η κ. Γιαννάκου κινείται έτσι με την πλήρη στήριξη του ίδιου του πρωθυπουργού.

* Μέσα σ' ένα τέτοιο σκηνικό η έξαρση και η πολυμορφία των αντιδράσεων είναι απόλυτα αναμενόμενες. Ο κ. Καραμανλής καταφεύγει στην παρωχημένη και αντιδραστική θεωρία της «υποκίνησης» και ας έλεγε ακριβώς τα αντίθετα το '99 σε ανάλογες καταστάσεις με κυβέρνηση Σημίτη.

Δυστυχώς, για την ελληνική δημόσια εκπαίδευση, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εφαρμόζει στην πλάτη της ένα σχέδιο πολιτικής πυγμής και ένα πείραμα για το πώς αθετεί κανείς τις δεσμεύσεις του στο όνομα της υπευθυνότητας.

* Η κυβέρνηση επικαλείται προπαγανδιστικά την ανάγκη μεταρρύθμισης στην εκπαίδευση την ώρα που ανατινάζει συνειδητά κάθε δυνατότητα για μια ουσιαστική συζήτηση με όρους μέλλοντος για το περιεχόμενο των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, όπου φυσικά δεν υπάρχουν μονόδρομοι. Λαϊκίζει ψευδόμενη για την ανάγκη αναβάθμισης της δημόσιας εκπαίδευσης την ώρα που εντείνει την πολύπλευρη υποβάθμιση και απορύθμισή της.

* Για τις δυνάμεις του εκπαιδευτικού κινήματος αλλά και της ευρύτερης αριστεράς, το πεδίο της δημόσιας εκπαίδευσης θα αποτελέσει το επόμενο διάστημα ένα από τα κεντρικά πεδία παρέμβασης, όπου θα κριθεί και η δική τους επάρκεια σε όλα τα πεδία. Τόσο αυτό της παρουσίας στα αναπτυσσόμενα κινήματα, όσο και αυτό της διατύπωσης συνεκτικών και πειστικών προτάσεων για μεταρρυθμίσεις που να οδηγούν στην πολύπλευρη ενίσχυση της δημόσιας εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων.

* Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗΣ είναι ευρωβουλευτής του ΣΥΝ.

Οι όροι για αληθινές μεταρρυθμίσεις

Της ΜΙΛΕΝΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ*

Στον αιώνα της γνώσης η επένδυση στην παιδεία θα έπρεπε να αποτελεί έναν αυτοματισμό, ανεξάρτητα από ιδεολογικές αφετηρίες και πολιτικά προτάγματα. Η οικονομία και η κοινωνία της γνώσης αποτελούν το νέο πεδίο επιβολής ισχύος, υπηρετούνται όμως μόνο μέσα από τη συνεπή και συνεχή χρηματοδότησή τους, τον επιστημονικό σχεδιασμό και την αμφίδρομη υποστήριξή τους.

1. Θα περίμενε κανείς όχι μόνο επειδή στο προεκλογικό της πρόγραμμα η Νέα Δημοκρατία συνομολογούσε την προτεραιότητα της παιδείας και δεσμευόταν για τη γενναία χρηματοδότησή της, αλλά κυρίως επειδή οι όποιοι σχεδιασμοί για το μέλλον και την οικονομική ανάπτυξη του τόπου περνούν μέσα από την ενίσχυση του εκπαιδευτικού μας συστήματος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται από πλευράς διάθεσης πόρων αλλά και αναγκαίων αλλαγών, ανάλογες κεντρικές πολιτικές πρωτοβουλίες.

**Αντ' αυτών η κυβέρνηση και σε αντίθεση με την προεκλογική της δέσμευση για αύξηση των δαπανών στην παιδεία στο 5% του ΑΕΠ, συστηματικά υποχρηματοδοτεί την εκπαίδευση: Από το 3,61% του ΑΕΠ το 2004, στο 3,58% το 2005, στο δε προσχέδιο του προϋπολογισμού για το 2007 το ποσοστό μειώνεται στο 3,09%. Ο περίφημος εθνικός διάλογος, αναγκαία προϋπόθεση για τις κοινωνικές συμμαχίες που οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις προϋποθέτουν, υπονομεύτηκε από την κυβέρνηση, η οποία ταυτόχρονα παρουσίαζε προαποφασισμένα και τετελεσμένα νομοσχέδια.

Ο ασφυκτικός κομματικός έλεγχος έγινε η σημαία της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΠΘ μέσα από το νομοσχέδιο για την επιλογή στελεχών της εκπαίδευσης, τη στιγμή που η χειραγώγηση και η κομματικοποίηση προχωρούσε και στα πανεπιστήμια, με τον ασφυκτικό έλεγχό τους.

Οι προεκλογικές εξαγγελίες για την αύξηση του αριθμού των υποτροφιών, την ενίσχυση των ενοικίων στους οικονομικά αδύναμους φοιτητές, την αύξηση των εσπίων και των βιβλιοθηκών, το φτηνό και γρήγορο διαδίκτυο έμειναν τυπωμένες στα κομματικά «πονήματα» της κυβέρνησης.

2. Την ίδια στιγμή ο μεταρρυθμιστικός οίστρος αποτυπωνόταν σε δύο κυρίως νομοθετικές απόπειρες της κυβέρνησης.

* Η πρώτη, που αποτελεί σήμερα νόμο του κράτους, είναι η καθιέρωση της περίφημης βάσης του 10 που αποτέλεσε μνημείο επικοινωνιακού πυροτεχνήματος και αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης στην κατεύθυνση της υποτιθέμενης «αναβάθμισης» των ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας και του επιπέδου σπουδών τους. Στην ουσία πρόκειται για ένα αποσπασματικό μέτρο με το οποίο χιλιάδες μαθητές αποκλείονται από υπάρχουσες θέσεις σε περιφερειακά κυρίως ΤΕΙ, οι οποίες μένουν κενές, χωρίς ταυτόχρονα κάποιος να εξασφαλίζει σε αυτά τα παιδιά μια σοβαρή και αξιόπιστη εναλλακτική λύση.

* Η δεύτερη μεταρρυθμιστική «έμπνευση» της κυβέρνησης συνοψίζεται στο περίφημο προσχέδιο νόμου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας, το περιεχόμενο του οποίου, σε συνδυασμό με τη συνειδητά επιχειρούμενη από την κυβέρνηση απαξίωση του δημόσιου πανεπιστημίου μέσω της διαρκούς μείωσης της χρηματοδότησής του, οδήγησε στη μεγαλύτερη φοιτητική και πανεκπαιδευτική εξέγερση των τελευταίων ετών την περασμένη άνοιξη.

Η εμμονή της κυβέρνησης στην αυταρχική χωροφυλακίστικη λογική που φιλοδοξεί να επιβάλλει την πειθαρχία και την τάξη στο πανεπιστήμιο μέσω διοικητικών ρυθμίσεων και ενίσχυσης του υπερσυγκεντρωτικού μοντέλου και η κλιμακούμενη επίδειξη αυταρχισμού και αδιαλλαξίας απέναντι στους απεργούς δασκάλους και καθηγητές προοιωνίζεται τη συνέχιση της βαθιάς εκπαιδευτικής κρίσης που σφραγίζεται από τα κλειστά για πέμπτη συνεχή εβδομάδα δημοτικά σχολεία και τις επαναλαμβανόμενες 48ωρες απεργίες των καθηγητών.

3. Είναι, όμως, μονόδρομος η σημερινή εκρηκτική κατάσταση στον εκπαιδευτικό χάρτη της χώρας; Και είναι άραγε οι συντεχνιακές δυνάμεις του παρελθόντος που αντιδρούν στον μεταρρυθμιστικό οίστρο της κυβέρνησης;

Η χώρα έχει ανάγκη από ένα ποιοτικό άλμα στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.

**Το ποσοτικό άλμα που συντελέστηκε την προηγούμενη δεκαετία αυξάνοντας τη δυνατότητα πρόσβασης των μαθητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση οφείλει να ενισχυθεί με την ποιοτική ολοκλήρωση του εγχειρήματος και τη σύνδεσή του με την αγορά εργασίας. Η αυτονομία και η αυτοτέλεια των πανεπιστημίων αποτελεί όχημα για την ολοκλήρωση του εγχειρήματος και προϋπόθεση για την εσωτερική ακαδημαϊκή ανταγωνιστικότητα τους.

4. Ομως είναι προφανές ότι η αλλαγή που έχει ανάγκη ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός στη χώρα μας δεν μπορεί, ανεξαρτήτως των προτεινόμενων ρυθμίσεων, να ξεκινά από το πανεπιστήμιο. Η αλλαγή χρειάζεται ρίζες και βάσεις και δεν μπορεί παρά να ξεκινήσει από το δημοτικό σχολείο-, από τα θεμέλια, δηλαδή, του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

**Χρειαζόμαστε ένα δημοτικό σχολείο που θα καλλιεργεί δεξιότητες, που θα συνδέεται με την τοπική κοινωνία, που θα λογοδοτεί στην κοινωνία, που θα στηρίζεται σε καινοτόμες παιδαγωγικές μεθόδους δίνοντας έμφαση στη χαρά της δημιουργίας, στα σχέδια εργασίας, στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία και στις ανάγκες της.

**Οι αλλαγές στο γυμνάσιο και στο λύκειο οφείλουν να απαντήσουν σε συγκεκριμένα κοινωνικά αιτήματα αντικαθιστώντας το φροντιστηριακό λύκειο με μια αυτοδύναμη εκπαιδευτική μονάδα που θα δίνει ευκαιρίες για σπουδές και δουλειά.

Το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης πρέπει να οδηγεί στην ολοκληρωμένη γνώση μιας ξένης γλώσσας, της βασικής μαθηματικής αντίληψης, των ελληνικών, της χρήσης υπολογιστών και του κοινωνικού, πολιτικού και θεσμικού πλαισίου.

**Χρειαζόμαστε ένα σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με την αδιάβλητη σημερινή θωράκισή του αλλά και με τη συμμετοχή των ιδρυμάτων στην επιλογή των φοιτητών τους. Ένα σύστημα που θα κατατείνει στη σταδιακή εξαφάνιση του φαινομένου της παραπαιδείας μέσα από την εμπέδωση μιας άλλης κοινωνικής αντίληψης για το ρόλο του σχολείου, αλλά και μιας άλλης αναπτυξιακής πραγματικότητας σε σχέση με τις εναλλακτικές λύσεις μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση.

5. Οι αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης χρειάζονται τρεις προϋποθέσεις:

- ΟΡΑΜΑ, γιατί ο στόχος της παροχής ίσων δυνατοτήτων και ευκαιριών στη γνώση δεν μπορεί να υλοποιηθεί από διαχειριστές ή γραφειοκράτες.

- ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, γιατί η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, την έρευνα, την παραγωγή και διάχυση της γνώσης είναι η πιο ακριβή επένδυση.

- ΔΙΑΛΟΓΟ, γιατί οι αληθινές μεταρρυθμίσεις υλοποιούνται μόνο όταν στηρίζονται από τους συντελεστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά και από την κοινωνία, δηλαδή τους αποδέκτες των επιχειρούμενων αλλαγών.

Είναι προφανές ότι και στις τρεις αυτές προϋποθέσεις η κυβέρνηση είτε αδυνατεί να ανταποκριθεί, είτε δεν το επιθυμεί. Είναι βέβαιο ότι η ελληνική κοινωνία τής το έχει ήδη χρεώσει.

* Η ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ είναι βουλευτής Β' Αθηνών και υπεύθυνη Παιδείας του ΠΑΣΟΚ.

Μην πυροβολείτε την εκπαίδευση!

Του ΚΩΣΤΗ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ *

Εχω την εντύπωση πως αυτοί που διαμαρτύρονται με την πολιτική της κυβέρνησης στον τομέα της εκπαίδευσης ξέρουν τι δεν θέλουν, αλλά δεν ξέρουν τι ακριβώς θέλουν! Δεν θέλουν τα νέα σχολικά βιβλία. Δεν θέλουν την αξιολόγηση των πανεπιστημίων όπως γίνεται σε όλη την Ευρώπη. Δεν θέλουν τις προτάσεις του υπουργείου για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Δεν θέλουν την κυρία Γιαννάκου για υπουργό Παιδείας. Τι θέλουν;

* Το μόνο που ζητούν ξεκάθαρα είναι περισσότερα λεφτά για την Παιδεία. Αλήθεια, πιστεύει κανείς σοβαρά πως με το σημερινό εκπαιδευτικό μοντέλο της χώρας, αν δοθούν περισσότερα χρήματα θα λυθεί αυτομάτως το πρόβλημα; Δεν ισχυρίζομαι σε καμία περίπτωση πως η εκπαίδευση στην Ελλάδα χρηματοδοτείται επαρκώς. Οσοι όμως θέλουν εδώ και τώρα περισσότερα χρήματα πρέπει να υποδείξουν από ποια γραμμή του προϋπολογισμού θα βρεθούν. Μήπως εννοούν από τον περιορισμό των αμυντικών δαπανών; Από τον περιορισμό των επιδοτήσεων στις ΔΕΚΟ; Από αύξηση μήπως των φόρων; Πιστεύω πως η αντιπολίτευση έχει την υποχρέωση να πει συγκεκριμένα και χωρίς δημαγωγικές περιστροφές τη γνώμη της. Μπορεί να έπρεπε η Ν.Δ. προεκλογικά να είχε μετρήσει καλύτερα τα πράγματα προτού θέσει ως στόχο δαπανών για την Παιδεία το 5% του ΑΕΠ.

Αυτό όμως δεν μπορεί να συγκαλύψει τη δημαγωγική τακτική των κομμάτων της αντιπολίτευσης για το θέμα αυτό.

* Ποιες προτάσεις, αλήθεια, κατέθεσε η αντιπολίτευση κατά την διάρκεια του διαλόγου για την Παιδεία πέρα από την αύξηση της χρηματοδότησης; Το ΠΑΣΟΚ, διά του προέδρου του τον Νοέμβριο του 2004, είχε φέρει κάποιες προτάσεις στη Βουλή πολλές από τις οποίες ήταν στη σωστή κατεύθυνση. Τις θυσίασε όμως στον βωμό του λαϊκισμού και της ικανοποίησης διαφόρων ομάδων πίεσης, όπως για παράδειγμα των οικογενειών των μαθητών που πήραν κάτω από τη βάση στις πανελλαδικές και που κατά την αντιπολίτευση δικαιούνται μία θέση στα πανεπιστήμια!

Είναι προφανές ότι η αντιπολίτευση εκτιμά πως ένας «ξεσηκωμός» στην παιδεία θα δημιουργήσει αρνητικές εντυπώσεις και θα στρέψει την κοινή γνώμη εναντίον της κυβέρνησης. Ο πρώτος γύρος των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών όμως έδειξε ακριβώς το αντίθετο. Η κυβέρνηση δεν ζημιώνεται από τη στάση της αντιπολίτευσης. Ζημιώνεται όμως η χώρα, αν καθυστερήσουν οι μεταρρυθμίσεις στην Παιδεία.

* Στο σημερινό σκηνικό της παγκοσμιοποίησης ένα από τα σημαντικά όπλα που μπορούν να δώσουν σε οικονομίες σαν και τη δική μας προστιθέμενη αξία είναι η υψηλής ποιότητας εκπαίδευση. Και η Ελλάδα τι έκανε; Διαιωνίζουμε το σύστημα της αποστήθισης στα σχολεία. Δεν αξιοποιούμε σωστά τα χρήματα που δαπανούμε για την Παιδεία, καθώς δεν υπάρχει αξιολόγηση του έργου των ιδρυμάτων και των εκπαιδευτικών. Εξορίζουμε τους φοιτητές μας στο εξωτερικό. Αδυνατούμε να προσελκύσουμε φοιτητές από άλλες χώρες του κόσμου. Συντηρούμε την ύπαρξη ενός σοβιετικού μοντέλου στην εκπαίδευση όπου τα πάντα κατευθύνονται και αποφασίζονται από τους γραφειοκράτες του υπουργείου Παιδείας. Υπερασπιζόμαστε την αυταπάτη μιας δήθεν δημόσιας δωρεάν παιδείας όπου τις δημόσιες δαπάνες τις πληρώνουν φυσικά οι φορολογούμενοι (το μεγαλύτερο τμήμα των οποίων μισθωτοί και συνταξιούχοι), ενώ παράλληλα για να καλύψουμε τις αδυναμίες του συστήματος καταφεύγουμε στις ιδιωτικές δαπάνες, που είναι δεύτερες μεγαλύτερες κατά κεφαλήν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (μετά την Κύπρο).

* Ας αντιληφθούμε πως το πρόβλημα της εκπαίδευσης είναι πρώτα από όλα διαρθρωτικό. Αφορά τα προγράμματα σπουδών στο δημοτικό, στο γυμνάσιο και στο λύκειο. Την προώθηση της τεχνολογικής εκπαίδευσης. Την ενίσχυση της αυτονομίας και της πρωτοβουλίας των πανεπιστημίων. Την εισαγωγή συστημάτων αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης έτσι ώστε να αξιοποιούμε σωστά τα χρήματα των φορολογούμενων και να δώσουμε κίνητρα για άμιλλα. Τη σύνδεση των πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις και την παραγωγή. Τη συνύπαρξη κρατικών και μη κρατικών πανεπιστημίων -όπως γίνεται πια ακόμα και στην Κίνα.

Εκτός αν θέλουμε να είμαστε η τελευταία χώρα του υπαρκτού σοσιαλισμού.

* Οι χώρες της Ε.Ε. αισθάνονται έντονα την ανάγκη να εκσυγχρονίσουν τα εκπαιδευτικά τους συστήματα.

Η Κομισιόν για να ωθήσει τις εξελίξεις κατέθεσε πρόσφατα πρόταση η οποία μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη εναρμόνιση των δεδομένων στα πανεπιστήμια της Ε.Ε. μέσω κοινών μηχανισμών αξιολόγησης και αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων. Η πρόταση είναι, βέβαια, σε εθελοντική βάση. Από την άλλη πλευρά είναι σαφές πως αυτοί που δεν θα ακολουθήσουν ενδεχομένως να μείνουν στο περιθώριο των εξελίξεων.

* Δεν έχουμε τη δυνατότητα να αποδράσουμε από την πραγματικότητα. Εχουμε όμως να κερδίσουμε πολλά ως χώρα εάν αντιμετωπίσουμε τη μεταρρύθμιση στην παιδεία ως εθνική πρόκληση. Φοβάμαι πως αυτά που γράφω πολύ λίγους από τους ακτιβιστές των κινητοποιήσεων μπορεί να μεταπίσουν. Η κυβέρνηση όμως δεν έχει περιθώρια υποχώρησης. Έχει μαζί της τους πολίτες. Και εάν οι κάθε λογής συντεχνίες κορυφώσουν τις αντιδράσεις τους, τότε υπάρχει και άλλος δρόμος: Η φωνή των πολιτών. Όσοι νομίζουν ότι με την στείρα αντιπολίτευση μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα στην κυβέρνηση κάνουν λάθος. Θα δημιουργήσουν προβλήματα στους ίδιους τους εαυτούς τους.

* Ο ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ είναι ευρωβουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.